

Szakfelüyeleti jelentés

a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltárban tett szakfelüyeleti látogatásról

2004. szeptember 15-én felkerestem a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltárat szakfelüyeleti látogatás céljából. Megbeszélést folytattam Zalai Katalin levéltárigazgatóval, a megadott szempontok szerint a levéltár munkájáról.

A Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár fenntartója továbbra is a Politikatörténeti Intézet Kht. Az intézmény változatlanul az Alkotmány u. 2. sz. épületben működik.

A szakfelüyeleti látogatás fő szempontjai a következők voltak:

- I. A kutatási szabályzatok megléte, jogszerűsége, a kutatószolgálat ellátása.
- II. Az informatika alkalmazásának helyzete.
- III. Az illetékességi körbe tartozó szervek irataival kapcsolatos levéltári feladatok ellátása.
- IV. Az 1995. évi LXVI. törvény (Ltv.) 34/A és 34/C §-ai alapján 2003-ra biztosított költségvetési támogatás felhasználása.
- V. A múzeális intézmények díjmentes látogatását biztosító igazolások kezelése.
- VI. Összefoglaló értékelés.

I. A kutatási szabályzatok megléte, jogszerűsége, a kutatószolgálat ellátása

A levéltárnak elkészült az új kutatási szabályzata, amely megfelel a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. tv., valamint a közlevéltárak és a nyilvános magánlevéltárak tevékenységével összefüggő szakmai követelményekről szóló 10/2002. (IV. 13.) NKÖM rendelet előírásainak és összhangban van a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. Törvénnyel.

A kutató a munkája megkezdése előtt a kutatóteremben lévő, erre rendszeresített számítógépen regisztráltatja magát, kitölti a személyazonosságának megállapításához szükséges adatokat, amelyet a kutatóterem felügyelője a saját gépén is regisztrál, majd kinyomtatja a kutatási kérelmet. A kutató az iratokat is számítógépen kéri ki a számítógépen lévő, illetve a kutatóteremben elhelyezett segédletek alapján.

A levéltár kutatótermének nyitvatartása a következőképpen változott meg: hétfő 8³⁰-18⁰⁰, kedd-szerda 8³⁰-16⁰⁰, péntek 8³⁰-15³⁰, csütörtök zárva. A hétfői hosszabb nyitvatartást próbaként vezették be, mert a kutatók száma évről évre emelkedik. 2003-ban 125 kutató 882 esetben, 2004-ben szeptember 15-éig 100 kutató 650 esetben dolgozott a levéltárban. A jól felszerelt kutatóteremben az iratanyagról szóló összes segédlet megtalálható. Xeroxmásolat készítésére van lehetőség.

Felhívtam a Levéltárigazgató Asszony figyelmét, hogy az új kutatási szabályzatot a fenntartó aláírásával ellátva küldje meg a Magyar Országos Levéltár nyilvántartása részére.

II. Az informatika alkalmazásának helyzete

A levéltárnak 5 db számítógépe van, amelynek az adatai a következők: GenuineIntel x86 Family 15 Model 1 Stepping 3. (Microsoft Windows 98., 256 MB RAM), GenuineIntel Pentium III. (Microsoft Windows 98., 128 MB RAM), Intel Pentium 4CPU 1.80 GHz (Microsoft Windows XP Professional, 224 MB RAM), GenuineIntel Intel Celeron Processor (Microsoft Windows 98., 128 MB RAM), HP dx 2000 MT Intel Celeron CPU 2.60 GHz (Microsoft Windows XP Professional, 248 MB RAM). A 3 db nyomtató adatai a következők: HP LaserJet 1200, HP LaserJet 3200, HP 3420, HP LaserJet 1010. A fentiekén kívül 1 db laptop is rendelkezésükre áll (Gateway EV 900-ASUS-810). Internethozzáférésük, e-mail címük van. Elkészült a Politikátörténeti és Szakszervezeti Levéltár honlapja, amely tartalmazza a levéltár fondjegyzékét, a kutatáshoz szükséges űrlapokat. A következő években az 1956-os anyag leltárát és a röplapgyűjteményről szóló segédletet fogják a honlapon megjelentetni.

Belső hálózatuk van, amelyet most töltenek fel segédletekkel, pl. a visszaemlékezés mutatókardonjait és az 1989 előtt használt személynév katalógusok is számítógépre kerülnek.

A levéltár informatikai ellátottsága jó.

III. Az illetékességi körbe tartozó szervek irataival kapcsolatos levéltári feladatok ellátása

Kiemelkedően fontos eredmény, hogy a levéltár letétként átvette az MSzP 1989-2002. közötti irattárát. Ez az anyag jelenleg rendezetlen, most történik az alapszintű szétválasztása. Nem csak iratokat, hanem magnókazettákat, videókazettákat, CD-ket, kiadványokat, aprónyomtatványokat is tartalmaz. Az anyag selejtezetlen (kb. 100 ifm). A

levéltár az iratokkal kapcsolatban irattárosi feladatokat lát el, kutatni csak a pártigazgató által adott megbízólevéllel lehet.

A levéltár átvette az MSZP Országgyűlési Frakciójának 1998-2002. között keletkezett iratait is. (Az intézmény minden parlamenti ciklus végén átveszi a 4 év anyagát. Ezeket rendezik és segédletekkel látják el.)

A közeljövőben a közalkalmazottak szakszervezetének anyagát veszik át 1989-ig (kb. 60 ifm) letétként, sőt a szakszervezet az 1989 utáni anyagát is át akarja adni.

2003-ban a fenntartó támogatásával folytatódott a több mint 10 éve megszakadt oroszországi levéltári feltáró munka, amely egyrészt a magyar emigránsokra irányul, másrészt a Komintern vezető testületeinek magyar vonatkozásaira.

IV. Az 1995. évi LXVI. törvény (Ltv.) 34/A és 34/C §-ai alapján 2003-ra biztosított költségvetési támogatás felhasználása

2003-ban – mivel jelentős költségvetési támogatást kaptak – sem a nyilvános magánlevéltárak részére kiírt pályázaton, sem a veszélyeztetett levéltári anyag megmentésére kiírt pályázaton nem vettek részt.

2004-ben a nyilvános magánlevéltári pályázaton 2.580.000.- Ft-ot kértek a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa rendezésére, selejtezésére és repertóriumának elkészítésére, valamint 378.000.- Ft-ot a levéltári segédletek és adatbázisok bővítésére.

A veszélyeztetett levéltári anyag megmentésére kiírt pályázaton 250.000.- Ft-ot kértek a restauráló műhely részére, vegyszerekre. A fenti összegeket elnyerték, azonban látogatásomig a szerződés megkötésére még nem került sor.

V. A múzeális intézmények díjmentes látogatását biztosító igazolások kezelése

A múzeumi belépőket számítógépen tartották nyilván, azonban a gép elromlott.

VI. Összefoglaló értékelés

A 2002. október 8-ai látogatásom óta több jelentős változás történt a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltárban. A személyi feltételek kedvezően alakultak, jelenleg 5 főállású levéltáros dolgozik az intézményben, mindegyikük felsőfokú végzettséggel rendelkezik (Zalai Katalin levéltárigazgató, Horváth Júlia főlevéltáros, Kaba Eszter levéltáros, Sztanek Anna levéltáros, Darvasi Piroska levéltáros). Emellett két ösztöndíjas egyetemi hallgató is dolgozik a levéltárban (Batalka Krisztina levéltár szakos, Kovács Katalin orosz szakos egyetemi hallgató).

Mivel az Alkotmány utcai raktárak beteltek, lehetőség nyílt arra, hogy a Budapest Fővárosi Levéltár új épületében béreljenek raktárat. Itt fogják tárolni az Ágazati Szakszervezetek mintegy 1500 ifm anyagát. Az iratokat most készítik elő a költöztetésre. Ha kutatni akar valaki a fenti iratokban, akkor a kiszedést, előkészítést és reponálást a Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár munkatársa végzi, a kutatás a BFL kutatótermében történik. Tehát az anyagot csak épületen belül mozgatják.

Megkezdtek a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa iratanyagának rendezését. Felhívtam a figyelmet arra, hogy levéltári selejtezést csak „a közlevéltárak és a nyilvános magánlevéltárak tevékenységével összefüggő szakmai követelményekről” szóló 10/2002. (IV. 13.) NKÖM rendelet 31. §-a alapján lehet végezni.

A levéltár irodáit felújították.

A Politikatörténeti Intézetben belül működő technikai részleg állománya egy fővel bővült, valamint új gépeket is kaptak, így a levéltár restaurálási, kötészeti, mikrofilmzettetési lehetőségei is bővültek.

2003-ban megjelent a többéves munka eredményeként „A pártközi értekezletek 1944-1948.” c. forráskiadvány - bevezetővel. Ezt a kötetet a könyvfesztiválon mutatták be.

Befejezték a SZOT elnökségi ülések (1945-1989-ig) rendezését és jegyzékelését és megkezdtek a SZOT titkársági üléseihez (1945-1989) a napirendi jegyzékek készítését.

A Politikatörténeti és Szakszervezeti Levéltár továbbra is nyilvános magánlevéltárként működik az 1995. évi LXVI. törvény 30. §-ban foglaltak szerint. A levéltári anyag őrzése és kezelése a törvényes előírásoknak megfelel, a kutatás feltételei biztosítottak. A levéltár sokrétű, színvonalas munkája jelentősen hozzájárul az 1945 utáni időszak történelmének feldolgozásához.

Budapest, 2004. október 11.

Dr. Kisasszony Éva
szakfelügyelő

A szakfelügyelői jelentést elfogadom.

Bp, 2004. október 29.

Lelki Katalin